

Fotografia de: Lafotogràfica

Les cases de la ciutat que volem

Si preguntéssim què és una ciutat, moltes persones ens respondrien: un munt de cases juntes. Pot semblar una resposta infantil o ingènua, però potser no ho és tant. La cèl·lula constitutiva d'una ciutat o d'un poble són les cases, els pisos, els habitatges. Però curiosament, durant molts anys, quan s'ha pensat la ciutat i quan s'ha volgut fer la ciutat millor –els urbanistes, les administracions de tot color, fins i tot el món veïnal–, s'ha situat l'acció i la reflexió precisament en tot allò que no són les cases, en els espais que hem anomenat públics: els carrers, les avingudes, les places, els parcs... La millora de l'espai públic, quan això s'ha fet bé, ha estat immensa. Però curiosament els problemes se'ns han acumulat llavors a les cases, a l'habitatge: l'accés a l'habitatge, la pèrdua de l'habitatge, el seu preu, els desnonaments, la propietat, la precarietat, els sense sostre... Avui el debat de l'habitatge és al mig del debat social, és l'espai de conflicte i de reflexió dins de la ciutat, ha esdevingut el centre –un dels centres– de la nostra agenda col·lectiva, carregada d'implícacions econòmiques, culturals i polítiques.

Per això el CCCB ha promogut i ara mostra una exposició per parlar sense límits dels problemes dels habitatges. I per presentar, d'una forma accessible i innovadora, idees i iniciatives –diverses, fins i tot contradictòries, noves– que poden donar camins per solucionar aquests problemes. Com que l'habitatge ens afecta a tots, perquè tots tenim o volem o necessitem o hem perdut una casa, un sostre, un habitatge, hem fet una exposició per a tothom. No tan sols per a especialistes ni per a arquitectes ni per a urbanistes ni per a activistes. I com que els problemes de l'habitatge són arreu, hem fet una exposició simultàniament a Barcelona i a Medellín, pensada des de les dues ciutats agermanades per tantes coses –també per una tradició de pensar i fer la ciutat amb ambició i empena– i que en tantes coses han decidit cooperar, semblants i diferents alhora. L'exposició es diu “Pis Pilot”, és oberta al CCCB i vol ser més que una exposició. Vol ser el lloc on conflueixin, però també des d'on s'escampin, les idees i les actuacions per afrontar els problemes de l'habitatge. Per a tothom que tingui coses a dir-hi i interès per sentir-ne de noves. Una exposició destinada al fet que tots els seus visitants, i tots ho podem ser, vegin reflectits els seus problemes i puguin participar en les solucions.

Vicenç Villatoro
Director general del CCCB

PISO PILOTO
MEDELLÍN
BARCELONA

Pis Pilot és més que una exposició; és un projecte conjunt entre les ciutats de Medellín i Barcelona.

Pis Pilot és l'expressió d'una col·laboració d'anys entre institucions, professionals, entitats i col·lectius d'ambdues ciutats en l'àmbit de la cooperació. I també el detonant que obrirà noves vies per intercanviar coneixements i experiències entorn del dret a l'habitatge i el dret a la ciutat.

L'Alcaldia de Medellín i l'Ajuntament de Barcelona, juntament amb el Museu d'Antioquia i el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), presenten l'exposició Pis Pilot. Medellín-Barcelona, que allotgen les dues ciutats durant els mesos de juny a octubre del 2015, en un esforç per impulsar l'intercanvi d'experiència i coneixement.

La mostra té com a objectiu presentar una sèrie de propostes que ajudin a donar resposta a les problemàtiques més importants a què s'enfronten les dues ciutats al voltant del tema de l'habitatge i la seva relació amb l'espai públic. Unes propostes que poden ser extrapolables a altres ciutats del món. El CCCB i el Museu d'Antioquia es converteixen en banc de proves per promoure urbs més sostenibles i inclusives, on es facin efectius el dret a l'habitatge i el dret a la ciutat.

Fotografia de: Lafotogràfica

Estructura de l'exposició

Comissariada i dissenyada pels arquitectes Guillén Augé, Josep Bohigas, David Bravo, Àlex Giménez i Anna Vergés i la curadora del Museu d'Antioquia Nydia Gutiérrez, l'exposició es basa en la seqüència i exploració de tres variables:

- **El problema de l'habitatge:** espais de presentació dels temes principals en matèria d'habitatge als quals s'enfronten les ciutats.
- **L'habitatge com a solució:** espais d'exposició on es mostren les millors respostes a cada tema per part dels agents, les persones o els col·lectius, que s'han significat per abordar la qüestió de l'habitatge des dels camps acadèmic, administratiu, econòmic, artístic i de l'activisme.
- **Reformar, cohabitar, cooperar:** espai de conclusió.

Fotografia de: José Antonio Soria

“Presentar fórmules i alternatives innovadores per evitar «que hi hagi gent sense casa i cases sense gent». Aquesta frase d'un dels seus comissaris, l'arquitecte Àlex Giménez, il·lustra l'esperit de l'exposició Pis Pilot. Medellín-Barcelona, escenificada com un llarg carrer al qual treuen el cap casetes obertes que ensenyen una quarantena d'experiències i prototips que conviden a reflexionar sobre el problema de l'accés a un habitatge digne, un dret bàsic que, segons els organitzadors, no pot estar regulat des dels mercats financers, perquè la bombolla immobiliària ha demostrat que no han treballat pensant en les necessitats de la població. **Anna Abella, El Periódico de Catalunya, 4 de juny de 2015.**”

10 PROJECTES

UNA SELECCIÓ DE LES 42 PROPOSTES QUE PRESENTA L'EXPOSICIÓ PIS PILOT.

Lloguer social
@ Ajuntament de Barcelona
Taula del Tercer sector
📍 Barcelona

La mobilització dels pisos buits per destinar-los a lloguer social és un dels objectius plantejats per augmentar el parc públic d'habitatges de lloguer i donar resposta a la demanda creixent d'habitatges a preus assequibles. Comprar i rehabilitar o fomentar la cessió dels propietaris són les estratègies que desenvolupa l'Ajuntament de Barcelona.

DE PIS BUIT A LLOGUER SOCIAL

Pisos buits
@ Masoveria Urbana per la Llar Alternativa (M.U.L.A.)
Ruth Costa Alonso, estudiant d'arquitectura
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès (ETSAV)
📍 Can Baró, barri d'Horta, Barcelona
Les Planes, Barcelona i Sant Cugat

Projecte de la M.U.L.A. (Masoveria Urbana per la Llar Alternativa), o com un grup de joves exemplifiquen una forma d'habitar beneficiosa per a les persones amb pocs recursos i en habitatges en desús. La masoveria urbana i el seu potencial.

MASOVERIA URBANA

Cooperatives
@ SostreCívic
Ajuntament de Barcelona
📍 Ciutat Vella, Barcelona

L'Ajuntament de Barcelona ha cedit a la cooperativa d'usuaris i habitatges SostreCívic el dret de superfície d'un edifici per rehabilitar al barri del Born. Allotjarà cinc famílies mitjançant una innovadora forma d'accés, situada entre el lloguer i la propietat: el dret d'ús. A més, incorporarà noves formes de relació entre els veïns i un disseny participatiu i ecològic.

SOSTRECÍVIC - COOPERATIVA AL CARRER DE PRINCESA, 49

Cooperatives
@ Cooperativa mixta d'habitatges en cessió d'ús i consumidors i usuaris La Borda Plataforma Recuperem Can Batlló, Ajuntament de Barcelona
📍 Carrer de la Constitució, 85-89 (barri de la Bordeta), Barcelona

Des del moviment veïnal vinculat a Can Batlló s'impulsa la cooperativa d'habitatges en cessió d'ús La Borda, amb el propòsit d'implementar un model alternatiu no especulatiu i assequible d'accés a l'habitatge a la ciutat.

COOPERATIVA DE CESSIÓ D'ÚS LA BORDA

Desnonaments
@ Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH)
📍 Estat espanyol

L'any 2009 neix la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca, la PAH; com a resposta ciutadana a la situació de moltes famílies que, veient-se en la impossibilitat de pagar la hipoteca, s'exposaven a quedar-se sense llar i a carregar amb un deute inassumible. Sis anys després, la PAH és el moviment social de referència en la defensa i la conquesta dels drets bàsics de l'habitatge.

PAH: EMPODERA, LLUITA, CONQUEREIX. PER UN HABITATGE DIGNE!

Reciclatge / Rehabilitació
@ ETSAB / Fundació Tot Raval / Foment de Ciutat Vella / Ajuntament de Barcelona / Empreses constructores / Entitats del barri
📍 Barri del Raval, Barcelona

Acció que dona als veïns del Raval la possibilitat de col·laborar amb (futurs) arquitectes per cartografiar, projectar i estudiar la viabilitat de millores als seus habitatges i comunitats.

ARQUITECTES DE CAPÇALERA. PROJECTES GRATUÏTS DE MILLORA DE L'HABITATGE

Reciclatge / Rehabilitació
@ Càtedra UNESCO de Sostenibilitat, Universitat Politècnica de Catalunya - Jordi Morató / UNESCOSOST Colòmbia - TdeA - Jorge Montoya / Sandra Bestraten Castells / Emili Hormias Laperal - professors UPC - Universidad Sin Fronteras / Alcaldía de Medellín. Secretaría de Medio Ambiente y Gerencia de Moravia / Ajuntament de Barcelona: Programa Barcelona Solidària
📍 Barri Moravia, Medellín

El projecte ha de solucionar el problema socioambiental causat per l'assentament de població desplaçada a l'antic abocador de Medellín reassentant la població i implementant tecnologies apropiades per a la descontaminació del lloc.

A MEDELLÍN, MORAVIA FLOREIX PER A LA VIDA

Pobresa energètica
@ Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès. UPC Solar Decathlon Europe
Ajuntament de Rubí
📍 Avinguda Can Tapis, Rubí, Barcelona

Ressò és la proposta que l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura presenta a l'edició europea del concurs d'arquitectura Solar Decathlon 2014. El projecte articula estratègies de rehabilitació urbana que reinterpreten la manera d'habitar per solucionar les debilitats d'un determinat teixit urbà en la situació de crisi actual.

RESSÒ

Pobresa energètica
@ arqbag / Entitats, tallers i institucions: Ajuntament de Sant Cugat - Pla de Barris de les Planes - Serveis Socials de l'Ajuntament de Sant Cugat - Servei d'infanteria de les Planes (Mútua de Terrassa) - Casal de les Planes - Casal Infantil de les Planes - UPC - ETSAV - TAPPud (taller ETSAV) - Metabolisme Urbà (optativa ETSAV) - Fundació Engrunes - Popes Produccions / Empreses: Instrumentos Testo - AkzoNobel - Sikkens - Grup Giró - Aislux - Concaba 99
📍 Barri del Raval, Barcelona

El projecte PASaPAS promou l'autoregeneració de les Planes i la millora del seu metabolisme urbà, que resideix en el valor cooperatiu identitari del barri, afrontant la problemàtica de la pobresa energètica.

PASaPAS

Sense sostre
@ Arrels Fundació, Elisava Escola Superior de Disseny i Enginyeria de Barcelona
Equip Elisava
📍 Carrer del Carme, 84. Barri del Raval, Barcelona

Projecte d'investigació sobre habitatge temporal per a persones sense llar. Pensat per oferir les connotacions essencials d'una llar però sense perdre la versatilitat característica d'un habitatge provisional o portàtil. Essencial i mínim, representa un petit plec a la ciutat que retrocedeix respecte al carrer, es recull en la idea de casa i viu en el desig de fer possible que es torni a voler l'estabilitat.

PIS ZERO

Pis Pilot. Medellín-Barcelona

també presenta quatre instal·lacions artístiques, obra dels creadors colombians Adrián Gaitán i Angélica Teuta, i dels espanyols Andrés Jaque i Alicia Kopf.